

AGDER
fylkeskommune

Strategisk råd for forum for klima og miljø

Dato: 06.09.2022 08:30 – 10:00

Sted: Teams

Eventuelle saker meldes til sekretæren på e-post rachel.berglund@agderfk.no

Rachel Berglund
Sekretariatsleder forum for klima og miljø

Dagsorden

- 18/22 Godkjenning av dagsorden
- 19/22 Godkjenning av referat fra forrige møte
- 20/22 Orienteringssaker samhandlingsstrukturen
- 21/22 Orienteringssak: Vedtak om regionalt arealregnskap i østre Agder
- 22/22 Prioritert satsing på regionalt fond for naturrestaurering i Agder
- 23/22 Program for forum for samfunnsutvikling 2. november
- 24/22 Program for forum for samfunnsutvikling vinteren 2023
- 25/22 Eventuelt

Vedlegg til innkallingen

- Vedlegg 1 Referat fra strategisk råd for forum for Klima og miljø 9. juni 2022
- Vedlegg 2 Vedtak fra Østre Agder kommunedirektørutvalg 24. august 2022
- Vedlegg 3 NINA Rapport 2022: Nye virkemidler i arealforvaltningen.
Naturrestaurering, arealregnskap og naturavgift

AGDER
fylkeskommune

Arkivsak: 22/00018
Saksbeh.: Rachel Berglund
Dato: 06.09.2022

Saksnummer	Råd	Møtedato
18	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Godkjenning av dagsorden

Rådsmedlemmene godkjenner dagsorden

Rachel Berglund

Saksnummer	Råd	Møtedato
19	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Godkjenning av referat fra forrige møte

Rådsmedlemmene godkjenner referat fra forrige møte

Rachel Berglund

Vedlegg:

Vedlegg 1 Referat fra strategisk råd for forum for Klima og miljø 9. juni 2022

Saksnummer	Råd	Møtedato
20	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Orienteringssaker samhandlingsstrukturen

Rådsmedlemmene orienteres av sekretariatsleder om aktiviteter i samhandlingsstrukturen

Rachel Berglund

Hva saken gjelder

Sekretariatsleder gir status på prioriterte satsinger og aktiviteter i #vårtagder.

Saksnummer	Råd	Møtedato
21	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Orienteringssak: Vedtak om regionalt arealregnskap i Østre Agder

Rådsmedlemmene orienteres av sekretariatsleder om vedtak fra Østre Agder kommunedirektørutvalg om oppstart av prosjekt for regionalt arealregnskap i Østre Agder

Rachel Berglund

Hva saken gjelder

Østre Agder kommunedirektørutvalg vedtok 24. august å ta imot tilbud fra Agder fylkeskommune om å iverksette et pilotprosjekt med Østre Agder-samarbeidet, som FoU pilot, for å utvikle kommunale samarbeidsformer for areal- og naturforvaltning.

Vedlegg:

Vedlegg 2 Vedtak fra Østre Agder kommunedirektørutvalg 24. august 2022

Saksnummer	Råd	Møtedato
22	Strategisk råd for forum for klima og miljø	09.06.2022

Prioritert satsing på regionalt fond for naturrestaurering i Agder

Presentasjon av status på arbeid med etablering av et regionalt fond for naturrestaurering ved fagdirektør Thomas Cristian Kiland-Langeland hos Statsforvalteren

Rachel Berglund

Hva saken gjelder

Sekretariatsleder ber rådet drøfte satsingens innretning, målområder og aktuelle samarbeidspartnere.

Vedlegg

Vedlegg 3 NINA Rapport 2022: Nye virkemidler i arealforvaltningen.
Naturrestaurering, arealregnskap og naturavgift

Saksunderlag

Med bakgrunn i innspill fra forum for samfunnsutvikling 9. mai har strategisk råd for forum for klima og miljø gitt råd om at det bør initieres et prosjekt for å etablere et offentlig-privat spleiselag for et regionalt fond for naturrestaurering i Agder. Statsforvalteren ble foreslått som prosjekteier.

Det er ønskelig å se satsingen i sammenheng med [satsingen på regionalt arealregnskap i Østre Agder \(sak 37/22\)](#) og [strategi for kraftforedlende industri for Agder 2022-2030 \(agderfk.no\)](#).

Nasjonale føringer for naturrestaurering i norske kommuner

Habitatendringer og nedbygging av areal er den største trusselen mot natur og biologisk mangfold på jorda i dag. Norge har vedtatt at minst 15 % av forringede naturarealer skal restaureres, i tråd med internasjonale forpliktelser etter Konvensjonen om biologisk mangfold (Aichi-målene). FN har også vedtatt at 2021–2030 skal være verdens restaureringstiår.

Restaurering av natur er både et mål og et virkemiddel: Det er et mål å utføre tiltak som kan rapporteres (mengde/omfang av restaurert areal), men det er også viktig at tiltakene har ønsket effekt for natur og klima (kvalitet på restaurert areal). Restaureringen må gjennomføres slik at økosystemene får en målbart bedre tilstand.

Det finnes fire prinsipper i tiltakshierarkiet for naturrestaurering som er nedfelt i Plan- og bygningsloven og som særlig omfatter nye naturinngrep slik vi ser med etableringen av Morrow: først planlegge for å *unngå* naturinngrep, deretter *begrense* skadene og *istandsette* midlertidige inngrep mens utbyggingen pågår, og til slutt *økologisk kompensasjon* dersom det er en større negativ konsekvens for naturmangfoldet enn det myndighetene godtar.

Naturrestaurering krever tverrfaglig samarbeid der kunnskap om økologi, samfunnets rammebetingelser og praktisk erfaring er avgjørende. Oppskalering av naturrestaurering kan gi grunnlag for utvikling av lokalt næringsliv, gjennom å utdanne etablerte bransjer til nye aktiviteter der de kan bygge på eksisterende kompetanse, som entreprenørselskaper og grøntanleggs-bransjen. Samarbeid og felles innovasjonsprosjekter er nøkkelen til både nye løsninger for naturen og næringsutvikling.

Hva er naturrestaurering?

Naturrestaurering kan defineres som alle aktive tiltak som gjennomføres for å forbedre den økologiske tilstanden til et naturlig eller seminaturlig økosystem som er forringet eller ødelagt. Forringelse av økosystemer reduserer evnen til å produsere økosystemtjenester eller naturgoder. Både arealtap og forringet økologisk tilstand bidrar til å redusere produksjonen av økosystemtjenester. Mange økosystemer som er ødelagte eller forringet, kan restaureres slik at de får forbedret tilstand, men det finnes ingen samlet oversikt over behov for restaurering av natur i Norge.

For å beskrive restaureringsbehov trengs et arealregnskap og kunnskap om arealenes økologiske tilstand. Det pågår et arbeid nasjonalt for å utvikle rammeverk og metoder for vurdering av økologisk tilstand. Ved god økologisk tilstand er biologiske og abiotiske egenskaper tilstrekkelig intakte til at økosystemet kan levere et mangfold av naturgoder. Den økologiske tilstanden i et område gir verdifull informasjon om restaureringsbehov, men også informasjon om hva som det er viktig å forbedre i restaureringen, f.eks. vannstand eller endret beskatning av arter.

Rammeverket legger til rette for at økologisk tilstand kan presenteres på kommunenivå, men per 2022 er datagrunnlaget for dårlig til å gjøre dette. Norge mangler sikre tall på areal av de ulike økosystemene, eller naturtypene, og hvilken tilstand de har. Natur i Norge (NiN) er et system som beskriver norsk natur og deler den inn i arealtyper. Tilstandsvariasjonen i NiN er definert ved variabler som beskriver omfang og type av påvirkninger på natur eller økologiske prosesser. Disse kan gi grunnlag for å vurdere behov for (restaurerings) tiltak for en gitt naturtypeforekomst. Det meste av naturkartlegging i Norge i dag foregår etter NiN-systemet.

Naturrestaurering kan forbedre tilstanden i de fleste naturtyper. Alle naturtyper har en gradient fra arealer som er kraftig forringet og til de som har god tilstand. Behovet for restaurering avhenger av graden av forringelse, og derfor trengs en kartfesting av arealenes tilstand. For sjeldne og trua naturtyper er hovedargumentet for å restaurere arealer å bevare og hindre at naturtypene går tapt. I alle naturområder er restaurering også viktig for å ivareta naturgoder som for eksempel karbonlagring og evne til å rense vann, samt å bidra til å forbedre konnektiviteten i landskapet.

Saksnummer	Råd	Møtedato
23	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Program for forum for samfunnsutvikling 2. november

Diskusjon om programmet for forum for samfunnsutvikling 2. november

Rachel Berglund

Hva saken gjelder

Forum for samfunnsutvikling holdes 2. november på mandal hotell med tilknyttede lokaler i Buen kulturhus. De tre forum slås sammen om ett felles program: Kompetansemobilisering og inkluderende arbeidsliv i Agder.

Sekretariatsleder foreslår at det ikke kjøres flere aktiviteter i forum for klima og miljø før de prioriterte satsinger har kommet i gang. Sekretariatsleder forventer å kunne starte nye aktiviteter vinter / vår 2023.

Sekretariatsleder ber rådet drøfte forslaget og eventuelt komme med forslag til ønskede aktiviteter for forum for klima og miljø under 2. nov og høsten for øvrig.

Saksnummer	Råd	Møtedato
24	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Program for forum for samfunnsutvikling vinteren 2023

Sekretariatsleder presenterer forslag til innhold på forum for samfunnsutvikling vinteren 2023, med påfølgende diskusjon om programmet.

Rachel Berglund

Hva saken gjelder

Sekretariatet har blitt spurt om å holde et ekstra forum for samfunnsutvikling vinteren 2023 i Grimstad. Det er ønsket at vi her slår sammen tema på tvers av klima- og næring slik vi gjorde 9. mai i Arendal.

I forbindelse med forumet ønsker Grimstad næringsforening sammen med Grimstad kulturhus å legge til rette for en kulturell opplevelse med sammenfallende tematikk på kveldstid; Konserten Messe for en såret jord, som holdes i Grimstad kirke.

Sekretariatsleder ber rådet drøfte denne koblingen og komme med innspill til tema for forumet på dagtid.

AGDER
fylkeskommune

Arkivsak: 22/00025
Saksbeh.: Rachel Berglund
Dato: 06.09.2022

Saksnummer	Råd	Møtedato
25	Strategisk råd for forum for klima og miljø	06.09.2022

Eventuelt

Rådsmedlemmene gir innspill

Rachel Berglund